

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska

dňa 27. 5. 2019

Martina Vráblik Solčányiová, hovorkyňa NBS

Dobrý deň, vítam vás na dnešnej tlačovej konferencii k zavedeniu novej 100- a 200-eurovej bankovky do obehu. K téme vám poskytnem informácie riaditeľ odboru riadenia peňažnej hotovosti, pán Andrej Slížik, potom vedúci oddelenia prípravy a analýzy platidiel, pán Marián Kmeť, no a naposledy expert prípravy a ochrany platidiel, pán Dušan Rojek. Teraz vám pustíme taký krátky film trojminútový.

prezentácia filmu

Andrej Slížik, riaditeľ odboru riadenia peňažnej hotovosti NBS

Vážené dámy, vážení páni, Národná banka Slovenska spolu s ostatnými centrálnymi bankami eurozóny začne od zajtrajšieho dňa, t.j. 28. mája 2019, vydávať do obehu posledné dve nominálne hodnoty zo série Európa – a to 100- a 200-eurové bankovky. Národná banka Slovenska, ako i celý eurosystém, prijal množstvo opatrení a vyvinuli sme maximálne úsilie na podporu všetkým zainteresovaným stranám s cieľom zabezpečiť najmä včasnú informovanosť, zabezpečiť prístup k novým bankovkám a podporiť adaptáciu strojov a zariadení v čo najširšej miere. V tejto súvislosti Národná banka Slovenska už od 28. septembra 2018 ponúkala možnosť zapožičania nových 100- a 200-eurových bankoviek pre účely testovania a nastavovania zariadení v zmysle pravidiel Európskej centrálnej banky, ako aj možnosť pretestovania zariadení priamo v priestoroch Národnej banky Slovenska. Národná banka Slovenska ďalej školila zástupcov polície, bánk, finančných inštitúcií a ďalších organizácií, ktorí budú ďalej poskytovať odborné školenia o nových bankovkách na celom Slovensku. Bankovky 100 a 200 euro prvej série nie je potrebné vymieňať v bankách, ostávajú aj naďalej platné zákonné platidlo a ich výmena, podobne ako predchádzajúcich nominálnych hodnôt, prebehne postupne v rámci normálneho peňažného cyklu. Národná banka Slovenska bude spolu s novými bankovkami vydávať do obehu aj ostávajúce zásoby 100- a 200-eurových bankoviek prvej série a to až do vyčerpania ich zásob. 100- a 200-eurové bankovky sú najvyššie nominálne hodnoty série Európa a 500-eurová bankovka v sérii Európa vydaná nebude. Doteraz vydané 500-eurové bankovky aj naďalej ostávajú zákonným platidlom a môžu sa používať v peňažnom obehu. Národná banka ani ostatné banky eurosystému ich však už do obehu nevydávajú. Pevne verím, že podobne, ako to bolo u predchádzajúcich nominálnych hodnôt, aj emisia novej 100- a 200-

eurovej bankovky prebehne pokojne a bez problémov. Celkovo pre potreby emisie bolo vytlačených 2,3 miliardy kusov 100-eurových bankoviek a 0,7 miliardy kusov nových 200-eurových bankoviek. Nové 100- a 200-eurové bankovky majú vynovený vzhľad, zdokonalené ochranné prvky a zjednotenú výšku na výšku 50-eurovej bankovky. Je dôležité, aby ľudia poznali nové bankovky, aby si vedeli overiť ich pravosť – a to hmatom, pohľadom a naklonením. A teraz, ak dovoľíte, odovzdám slovo Ing. Rojekovi z prípravy a analýzy platidiel, ktorý bližšie predstaví 100- a 200-eurovú bankovku.

Dušan Rojek, expert prípravy a ochrany platidiel

Dobrý deň, ďakujem veľmi pekne za slovo, zajtra prídu do obehu posledné dve bankovky série Európa, keďže nová 500-eurová bankovka sa už nebude emitovať. Tým sa skompletizuje celá nová séria eurobankoviek, ktorá bola postupne emitovaná už od mája 2013. Nová séria bankoviek bola nazvaná Európa, pretože nové bankovky majú v holograme a vo vodoznaku portrét Európy – postavy z gréckej mytológie, po ktorej bol pomenovaný náš kontinent. Úpravou vzhľadu bol poverený Reinhold Gerstetter, je to nezávislý grafický dizajnér z Berlína. Autor vytvoril – ja by som povedal, že modernejší dizajn bankoviek, jednotlivé vizuálne prvky sú oblejšie a mosty, ktoré sa nachádzajú na zadnej strane bankovky sú plastickejšie ako pri prvej sérii bankoviek. Prvá séria bude v obehu spolu so sériou Európa až do oznámenia o ukončení jej platnosti. Centrálna banka eurosystému ich budú následne vymieňať bez časového obmedzenia. Po celom svete sú portréty tradičným motívom mnohých bankoviek. Ľudia si bankovky s portrétmi lepšie pamätajú, portréty dávajú bankovkám taký ľudskejší rozmer – a to je jedným z hlavných dôvodov, prečo bola druhá séria bankoviek pomenovaná po Európe. Európa je postava z gréckej mytológie, jej portrét bol prevzatý z viac ako dvetisíc rokov starej vázy, ktorá bola nájdená na juhu Talianska a v súčasnosti je vystavená v Louvri. Portrét Európy – ako som už spomínal – je umiestnený vo vodoznaku a v holograme každej novej bankovky série Európa. Európa má súčasne jasnú spojitosť s európskym kontinentom. Nové bankovky sa aj naďalej budú niesť v štýle epoch a slohov. Znamená to, že každý nominál je venovaný určitej historickej ére a architektonickému štýlu – tak, ako u prvej série bankoviek, je 100-eurová bankovka venovaná baroku a rokoku a 200-eurová bankovka venovaná veku železa a skla. Nové eurové bankovky majú rovnaké dominantné farby ako bankovky prvej série. To znamená, že dominantnou farbou 100-eurovej bankovky je zelená farba a dominantnou farbou 200-eurovej bankovky ostala žltá farba. Vzhľadom na zdokonalenie ochranných prvkov došlo k miernym úpravám dizajnu. Hrúbka bankovky ostala nezmenená, je to 0,1 mm. Nové bankovky obsahujú vylepšené smaragdové čísla a úplne nový ochranný prvok s názvom

satelitný hologram, ten vám predstavím trochu neskôr. U nových bankoviek sa kvôli lepšej manipulácii zmenila aj ich výška – v súčasnosti je to 77 mm, predtým to bolo 82 mm. Aj rubová strana prešla miernou úpravou dizajnu, motív mostov ostal nezmenený, rovnako ako pri prvej sérii bankoviek. No a tu je porovnanie dizajnu prvej série a série Európa u 100- a 200-eurových bankoviek. Nové bankovky obsahujú v porovnaní s prvou sériou novšie a modernejšie ochranné prvky, ktoré poskytujú lepšiu ochranu proti falšovaniu. Súčasne sa zmodernizoval aj dizajn bankoviek. Celkový vzhľad a dominantné farby jednotlivých nominálov však ostali zámerne podobné prvej sérii. Pre rýchle overenie pravosti bankoviek bola vyvinutá metodika kontroly hmatom, pohľadom a naklonením, ktorá sa používa dlhodobo v celej Eurozóne. Vďaka nej si môže každý v priebehu pár sekúnd overiť pravosť bankovky bez použitia ďalších overovacích zariadení. Pri kontrole hmatom kontrolujeme papier a hĺbkotlač. Papier je vyrobený z bavlny, oproti kancelárskemu papieru, ktorý je z celulózy, je pevný a pružný. Hĺbkotlač alebo vystupujúca tlač je plastický nános farby. Hmatom alebo prstami je možné zistiť, že vybrané časti reliéfu, ktoré sú popísané na slide, sú na dotyk hrubšie ako ostatné časti bankovky. Pri kontrole pohľadom kontrolujeme proti svetlu tri ochranné prvky – je to okienko s portrétom, vodoznak a ochranný prúžok. Okienko s portrétom je viditeľné proti svetlu a je v hornej časti holografického prúžku. Okienko s portrétom zobrazuje portrét Európy, ktorá je viditeľná z oboch strán nových bankoviek. Vodoznak vzniká už pri výrobe bankovkového papiera a to jeho rôznou hrúbkou. Tenké časti vo vodoznaku sú svetlejšie a hrubšie časti bankovkového papiera sú tmavšie. V pohľade proti svetlu sa zobrazí portrét Európy, nominálna hodnota, to je číslo 100, kde je vidieť, že ten papier je tam najtenší a samotné okno alebo architektonický prvok. Ochranný prúžok je tiež zapustený do bankovkového papiera, to znamená, že vzniká pri výrobe bankovkového papiera, proti svetlu vyzerá ako tmavá čiara a v prúžku je vidno negatívny mikrotext s nominálnou hodnotou a grafickým znázornením symbolu eura. Pri kontrole naklonením kontrolujeme štyri ochranné prvky – je to satelitný hologram, portrét v holograme, celkový holografický prúžok a smaragdové číslo. Tieto ochranné prvky kontrolujeme nakláňaním bankovky zhora nadol. Satelitný hologram je úplne nový ochranný prvok, ktorý sa na iných eurobankovkách nenachádza, nachádza sa iba na novej 100-eurovej a 200-eurovej bankovke. Je umiestnený na hornej časti holografického prúžku, to znamená, že je úplne hore. Pri naklonení bankovky sa zobrazia drobné znaky eura, ktoré sa pohybujú okolo čísla nominálnej hodnoty. Pod priamym svetlom sú tieto znaky zreteľnejšie. Okienko s portrétom plní aj ďalšiu ochrannú funkciu – ak sa bankovka nakloní, tak na lícnej strane sa okolo znaku eura pohybujú linky dúhovej farby, ako je to na tom ľavom obrázku a na rubovej strane sa objavia čísla nominálnej hodnoty dúhovej farby, ako je to na tom druhom

obrázku. Holografický prúžok sa skladá zo štyroch častí – okrem spomínaného satelitného loga a okienka s portrétom je to aj architektonický motív a znak eura. Pri naklonení bankovky zhora nadol sa všetky tieto motívy dynamicky menia. Smaragdové číslo je v podstate tiež nový, respektíve vylepšený ochranný prvok, je vytlačený opticky variabilnou farbou a vlastne vytvára svetelný efekt, ktorý sa pohybuje nahor a nadol. Číslo zároveň mení farbu zo smaragdovo zelenej na tmavomodrú. Vo vnútri čísla sú zobrazené drobné znaky eura, čo je vlastne novinka oproti predošlým nominálom novej série. To bolo v podstate rýchle zhrnutie ochranných prvkov vďaka ktorým si môže každý v priebehu pár sekúnd overiť pravosť bankoviek a to bez použitia ďalších prídavných zariadení. Táto metodika, ako som už vravel, sa volá kontrola hmatom, pohľadom, naklonením. Ešte by som dodal, že pre úspešné overenie bankovky je potrebné kontrolovať viacero ochranných prvkov, nielen jeden. Bankovky obsahujú aj ďalšie ochranné prvky, ktoré je možné kontrolovať, respektíve na kontrolu ktorých sú potrebné špeciálne prístroje, lupy a zdroje UV- a IR-svetla. Tieto ochranné prvky slúžia na overovanie platnosti peňazí pokladníkmi. Mikrotlač je – na určitých miestach bankovky sa nachádza v podstate drobné písmo, ktoré je možné čítať len prostredníctvom lupy a pri čítaní tohto mikropísma lupou je písmo ostré, nie je rozmazané. A UV- a IR-svetlá – pri presvietení týmito svetlami sa zobrazia vybrané časti reliéfu bankoviek, ktoré sú pozitívne k daným typom zdrojov svetla – tak, ako je to vidno na obrázkoch 2 až 4. To znamená, že obrázok 2 je IR-svetlo a obrázky 3 a 4 sú UV-svetlo a špeciálne UV-svetlo. Ešte by som dodal, že všetky štyri ochranné prvky je možné nájsť a respektíve kontrolovať aj na líčnej, aj na rubovej strane bankovky. To je z mojej strany zatiaľ všetko, ďakujem veľmi pekne za pozornosť.

TV Markíza

Viete odhadnúť na základe skúseností z 5-, 10-, 20- a 50-eurových bankoviek ako dlho bude trvať výmena tej emisie, respektíve pri tých 5-eurových bankovkách, ktoré sa začali meniť už pred šiestimi rokmi – už je zavŕšená tá výmena? Už naozaj sa stáva iba málokedy, že sa vám dostane z obehu naspäť stará bankovka? Ďakujem.

Andrej Slížik, riaditeľ odboru riadenia peňažnej hotovosti NBS

Čo sa týka 5-, 10- a už môžem povedať rovno aj 20-eurových bankoviek – tam tá výmena je zavŕšená, my stále z obehu nejaké dostávame, ale v podstate čísla nám hovoria, že už sa používajú v peňažnom obehu iba nové bankovky. Čo sa týka 50-eurovej bankovky, ktorá bola posledná, tá je na 73 % vymenená. Samozrejme tieto bankovky 100 a 200 euro sa používajú

v peňažnom obehu trochu menej, takže tá výmena bude dlhšia a my tiež ešte budeme dovýdávať všetky staré zásoby, ktoré máme. Takže ja tipujem - to môže byť aj dva-tri roky.

TASR

Pán Slížik, môžete nám urobiť rebríček najviac falšovaných bankoviek od najviac po najmenej? Ďakujem.

Dušan Rojek, expert prípravy a ochrany platidiel

Dobrý deň, samozrejme, najviac falšovanou bankovkou je 50-eurová bankovka, rovnako v eurozóne aj u nás. Jej podiel tvorí skoro 50 % zo všetkých falzifikátov. Dlhodobu nasleduje 20-eurová bankovka a spolu so 100-eurovou bankovkou, ktoré sú v podstate podielovo zhruba rovnaké a ich podiel je približne 15 %. Ostatné nominály sa falšujú v podstate len okrajovo, takže tak.

TASR

Aj s mincami ste sa stretli?

Dušan Rojek, expert prípravy a ochrany platidiel

Áno, samozrejme, falšujú sa aj mince, je ich relatívne dosť oproti minulosti, ich počet klesá. V minulosti sme mali oveľa viac falzifikátov, teraz je to zhruba 2 tis. kusov za rok, najmä 2-eurových mincí.

TASR

Iba na Slovensku?

Dušan Rojek, expert prípravy a ochrany platidiel

Na Slovensku, hej.

TASR

...(pozn. nekvalitný záznam)... sú aj robené na Slovensku alebo to odniekadiaľ?...

Dušan Rojek, expert prípravy a ochrany platidiel

To je taká otázka na políciu, podľa našich informácií nie sú robené na Slovensku, sú dovážané. Ani falzifikáty v podstate nie sú robené na Slovensku. Iba niektoré kusy – dnes je tá technika reprografická veľmi dobrá, to znamená že hocikto si relatívne vie urobiť relatívne kvalitný falzifikát. To znamená, že individuálne osoby vedia vytvoriť falzifikáty, ale vo všeobecnosti tie falzifikáty sú vyrábané mimo územia Slovenskej republiky.

Martina Vráblik Solčányiová, hovorkyňa NBS

V prípade, že nie je ďalšia otázka, tak ďakujem veľmi pekne za účasť, dovidenia.